

Alerģiska kontaktdermatīta biežākie izraisītāji 2007.–2012. gadā Latvijā veiktajos ādas aplikācijas testos, to saistība ar profesijām

Jānis Kīsis, Kristīne Cīrule, Adīne Šepte¹,
Ieva Saulīte², Aleksejs Zavorins²

Rīgas Stradiņa universitāte, Infektoloģijas un dermatoloģijas katedra, Latvija

¹ Latvijas Universitāte

² Rīgas Stradiņa universitāte, Medicīnas fakultāte, Latvija

Ievads. Eiropā alerģisks kontaktdermatīts (AKD) pret vismaz vienu kontaktalerģēnu novērojams 20% iedzīvotāju [Peiser M., 2012]. Biežākie kontaktalerģijas izraisītāji ir niķelis un kobalts, respektīvi, 17,2% un 6,5% pacientu Vācijā [Oppel T., 2006]. Eiropā pēc 1994. gadā pieņemtās direktīvas, kas ierobežo niķeļa izmantošanu sadzīvē, vērojama niķeļa izraisīta AKD biežuma samazināšanās [Thyssen J. P., 2011]. Novērotas kontaktalerģiju izplatības biežuma atšķirības dažādu profesiju pārstāvjiem [Warshaw E. M., 2012; Akan A., 2012]. Ādas aplikācijas testi Latvijā tiek veikti reti, arī datu par biežākajiem kontaktalerģiju izraisītājiem veikto testu vidū trūkst.

Darba mērķis. Noskaidrot biežākos kontaktalerģēnus Latvijā veikto ādas aplikācijas testu vidū un novērtēt to saistību ar pacienta profesiju.

Materiāls un metodes. Retrospektīvā pētījumā iekļauti 253 pacienti, kuriem 2007.–2012. gada laikā Latvijā, aplicējot Eiropas kontaktalerģēnu standarta sērijas alerģēnus (28), novērota pozitīva reakcija. Testi veikti prof. J. Kīša privātpraksē, "Veselības centra 4" Estētiskās dermatoloģijas klīnikā, PSKUS Pulmonoloģijas un alergoloģijas centrā un Ventspils poliklīnikā. Datu analīzei izmantota SPSS 20.0. Ar Manna-Vitnija testu 169 pacientiem, dalot tos 2 grupās atkarībā no tā, vai novērota pozitīva vai negatīva alerģiska reakcija pret niķeli un kobaltu, vērtēts profesiju sadalījums. Ar Z-testu pārbaudīts, vai kontaktalerģiju izraisītāju biežums katrā profesijā statistiski ticami atšķiras no to biežuma kopējā pacientu izlasē.

Rezultāti. Biežākie kontaktalerģijas izraisītāji: niķelis 37,8% (93), kobalts 35,0% (86), hroms 28,5% (70), smaržu maisījums 23,2% (57), Peru balzams 15,9% (39). Biežākās profesijas un pamatnodarbošanās: biroja darbinieks 23,1%, skolnieks 11,2%, mājsaimniece 9,5%. Profesiju sadalījums to pacientu vidū, kuriem novēroja pozitīvu alerģisku reakciju pret biežākajiem kontaktalerģēniem (niķeli un kobaltu), statistiski ticami neatšķīrās no tiem, kuriem kontaktalerģija netika konstatēta ($p > 0,05$). Kontaktalerģiju izraisītāju biežums katrā profesijā statistiski ticami neatšķiras ($Z < 1,96$) no to biežuma kopējā pacientu izlasē.

Secinājumi. Latvijā veikto 253 ādas aplikācijas testu vidū visbiežāk pozitīva reakcija novērota pret niķeli un kobaltu, kas atbilst arī Eiropas valstu datiem [Oppel T., 2006; Hansen, 2008]. Nav novērota ticama kontaktalerģiju izplatības atšķirība dažādu profesiju pārstāvju grupās. Nepieciešama sistemātiska ādas aplikācijas testu veikšana un datu apkopošana, lai varētu izvērtēt biežākos kontaktalerģiju izraisītājus Latvijā un sekotu to izmaiņām laika gaitā.